

REFERAT Udvalget for Klima og Landdistrikter 2026-2029 d. 13-05-2026

Mødedato Onsdag d. 13. maj 2026 kl. 16:00

Mødested Arden Rådhus, Mødelokale Skoven

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Grøn Trepert: Prioritering af omlægningsprojekter.....	4
Økonomivurdering pr. 31. marts 2026 - Udvalget for Klima og Landdistrikter.....	7
Redegørelse for energiindsatser i 2025.....	9
Orientering om uddeling af Landdistriktsrådets puljemidler.....	10
Orienteringssager.....	11
Eventuelt.....	12
Lukket: Finansiering af investeringer i 2026.....	13
Lukket: Underskriftsark.....	14

Punkt 32: Godkendelse af dagsorden

85.02.02-G01-2-25

Forventet sagsgang

UKL

Beslutning

Godkendt.

Punkt 33: Grøn Trepert: Prioritering af omlægningsprojekter

09.00.00-P20-1-24

Forventet sagsgang

UKL

Anledning

Fastlæggelse af principper for prioritering af projekter under den grønne trepart.

Der ønskes samtidig en politisk forventningsafstemning af den samlede gennemførelses hastighed. Baggrunden er en vurdering af, at den nationale tidsplan ikke er realistisk.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Udvalget for Klima og Landdistrikter:

1. At den skitserede tilgang til projekter i omlægningsplanen godkendes.
2. At det tages til efterretning, at det med de givne rammevilkår ikke er sandsynligt, at arbejdet kan gennemføres inden for den tidsfrist, der er fastsat i aftalen om Grøn Trepert.

Klima

Omlægningsprojekter på lavbundsjord indgår i flere af delmålene i Klimaplan 2023-2026, herunder i delmål 21 (*Reduktion af udledning af klimagas fra landbrugets marker*), delmål 25 (*Etablering af sammenhængende naturområde*) og delmål 27 (*Udtagning af lavbundsjord fra landbrugsdrift*).

Igangsætning af udtagningsprojekter i henhold til omlægningsplanen fra de grønne treparter understøtter klimaplanens målsætning om at etablere sammenhængende naturområder på over 1.000 ha. Ved at prioritere udtagningsprojekter i større, sammenhængende enheder i kommunens ådale kan dette mål realiseres.

Klimaplanen indeholder desuden et delmål om at udtage lavbundslande, der i dag er i landbrugsdrift, således at 333 ha er udtaget inden 2030. Dette mål er allerede overgået af ambitionerne i omlægningsplanen, som udpeger væsentligt større arealer – ca. 6.000 ha, inklusive randarealer – til mulig udtagning.

For at sikre størst mulig effekt af omlægningsprojekterne i forhold til klimaplanens delmål er det væsentligt, at prioriteringskriteriet om lodsejerinteresse vægtes højt. Fuld lodsejeropbakning giver de mest effektive projekter. Hvis enkelte matrikler i en ådal ikke indgår, kan det få negativ betydning for både etableringen af større, sammenhængende naturområder og projektets samlede klimaeffekt, herunder mulighederne for fuld vådlægning af kulstofrige arealer.

Det er muligt at læse mere om de tre delmål her: [Landbrug & Arealanvendelse - Vores fremtid - vores klimaplan 2023-2026 - Mariagerfjord Kommune](#).

Sagsfremstilling

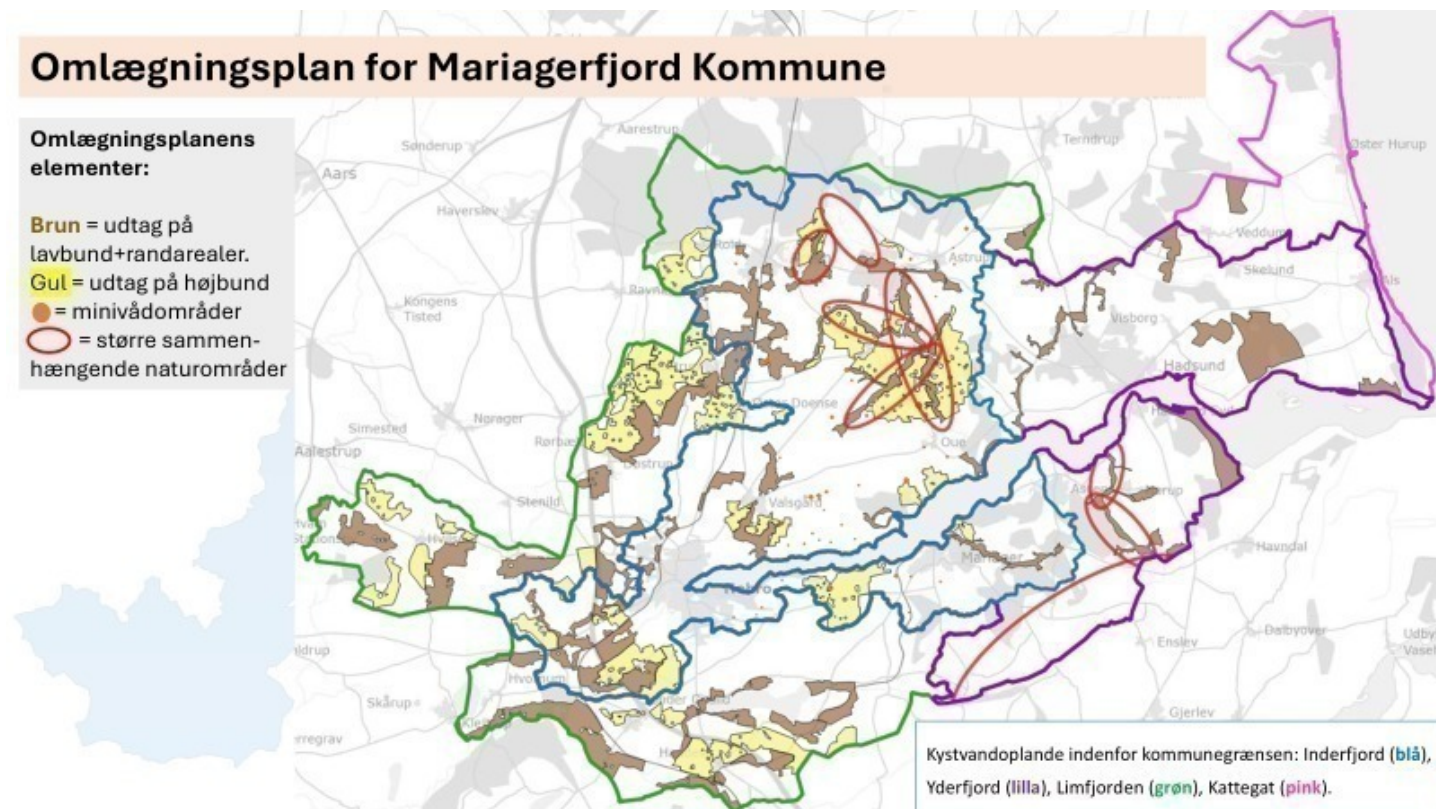
Byrådet vedtog i december 2025 en omlægningsplan som resultat af arbejdet i de lokale grønne treparter, se kort herunder. Omlægningsplanen viser, at kommunen kan opfylde kravene om reduktion af kvælstofudvaskning til inderfjorden af Mariager Fjord og Hjarbæk Fjord (del af Limfjorden) samt målsætningen om at reducere CO₂-udledningen fra kulstofrige landbrugsarealer ved at udtage ca. 14.000 ha.

Målet om reduktion af CO₂ fra lavbundslande opnås ved at udtage ca. 8.000 ha lavbundslande inklusive randarealer, primært i ådalene. Lavbundslandene skal vådgøres, hvorved CO₂-udledningen reduceres. Disse vådgøringsprojekter gennemføres med enten Naturstyrelsen eller kommunen som projektejer.

Omlægningsplan for Mariagerfjord Kommune

Omlægningsplanens elementer:

- Brun** = udtag på lavbund+randarealer.
- Gul** = udtag på højbund
- = minivådområder
- = større sammenhængende naturområder

Kommunen har en central rolle i realiseringen af de arealudtag, der er skitseret i omlægningsplanen.

Udpegningen af højbundslande er dog fortsat forbundet med væsentlige uafklarede forhold, herunder kompensation til lodsejere. Området er aktuelt præget af forskellige ordninger og løsninger, som i høj grad forudsætter inddragelse af private økonomiske midler for at kunne realiseres. Kommunens rolle på højbundslande er således pt uafklaret og vil indledningsvist være fokuseret på de områder i omlægningsplanen, der er omfattet af 'større sammenhængende naturområder' i omlægningsplanen. Arbejdet vil have fokus på at tiltrække fondsmidler.

Udtagning af lavbundsarealer (ådale og andre drænedes områder) er derimod en mere veldefineret opgave. Der foreligger relevante tilskudsordninger, som muliggør gennemførelse af vådgøringsprojekter. Kommunens opgaver omfatter projektmodning (herunder lodsejerdiallog), ansøgning om tilskud samt gennemførelse af projekterne med henblik på at opfylde målene for udtagning af kulstofrige lavbundslande. Naturstyrelsen kan ligeledes varetage disse projekter.

Udtagning af ca. 8.000 ha kulstofrige lavbundslande inklusive randarealer i Mariagerfjord Kommune skal være igangsat senest i 2027, hvilket indebærer, at der som minimum skal være ansøgt om tilskud til forundersøgelser. Senest i 2030 skal udtagningen være gennemført.

Der er tale om en omfattende opgave. Fagenheden arbejder allerede intensivt med at igangsætte nye projekter samtidig med fremdrift i eksisterende projekter. Fagenheden vurderer imidlertid, at tidsplanen er urealistisk. Det vurderes ikke realistisk at gennemføre alle projekter inden 2030.

Denne vurdering deles bredt af sammenlignelige kommuner, herunder kommunerne i den lokale grønne trepart for Limfjorden, hvor der er enighed om, at opgavens omfang ikke står mål med den fastsatte tidsramme.

Fagenheden har på nuværende tidspunkt ikke tilstrækkelig detaljeret viden om de enkelte geografiske områder og deres specifikke udfordringer – herunder naturforhold og lodsejerinteresser – til at kunne opstille en præcis tidsplan for den fulde omlægningsindsats. En sådan opgørelse vil først senere kunne udarbejdes. Samtidig er der kapacitetsudfordringer blandt centrale aktører som jordfordelere og konsulenter som følge af opgavens omfang.

Fagenheden har derfor valgt en prioriteringstilgang, hvor projekter igangsættes dér, hvor effekten og gennemførligheden vurderes størst. Aktørerne bag den lokale grønne trepart, landbruget, Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen samt statens jordfordelere, er blevet inddraget med henblik på at identificere egnede indsatsområder.

Der er modtaget input fra Danmarks Naturfredningsforening, som peger på området ved Villestrup Å med henvisning til større sammenhængende naturområder. Der er desuden afholdt møde med Naturstyrelsen, hvor en række projektområder er drøftet med henblik på statslig deltagelse og projektejerskab. Landbruget har for nuværende ikke haft ønsker til konkrete

områder, der skulle prioriteres, men et overordnet ønske om at prioritere projekter, der afvander til Mariager Fjords inderfjord eller til Hjarbæk Fjord/Limfjorden.

På denne baggrund peger fagenheden på følgende prioriteringskriterier:

Igangværende projekter

Igangværende projekter videreføres. Det omfatter også samarbejdsprojekter med nabokommuner og Naturstyrelsen. Det omfatter Kastbjerg Å, Skals Å, Simested Å (hovedløb), Villestrup Å, Haslevgårde Å, Maren Møllebæk og Kanalen/Helberskov Øst.

Lodsejeropbakning

Da projekterne skal bygge på frivillighed, er lodsejeropbakning afgørende for projekternes gennemførelse. Manglende opbakning medfører lange og mindre effektive forløb og betyder ofte, at projekterne må tilpasses på bekostning af kvalitet og gevinster. I værste tilfælde må projekter opgives.

Der er identificeret cirka 70 lodsejere med ejendomme over 30 ha inden for de cirka 8.000 ha lavbundslande i omlægningsplanen. Disse kontaktes med henblik på en indledende afklaring af interesse. Områder med høj lodsejeropbakning tages med i den samlede prioritering.

Kvælstofkrav

En væsentlig del af kvælstofreduktionen til inderfjorden samt Hjarbæk Fjord/Limfjorden forventes opnået gennem lavbundsindsatsen. Derfor er kvælstof et prioriteringskriterium.

Natura 2000-områder

Gennem eksternt finansierede naturprojekter har kommunen mulighed for at understøtte en efterfølgende naturpleje. Da denne finansiering ophører ved udgangen af 2027, prioriteres opstart i områder, hvor denne mulighed kan udnyttes.

Vandplanprojekter

Kommunen har en række vandplanprojekter med faste deadlines typisk relateret til forbedring af vandløbsforhold. Vådgøringsprojekter prioriteres i områder med uafsluttede vandplanindsatser med henblik på at opnå synergi mellem kvælstof-, kulstof- og vandløbsmål.

Kystvandråd

Kystvandrådet arbejder aktuelt med udvikling af mere lokalt forankrede omlægningsplaner i to områder. Disse områder prioriteres for at opnå synergi med rådets arbejde.

Ønske fra Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet prioritering af projekter i Villestrup Å, hvilket er i overensstemmelse med de øvrige prioriteringskriterier.

Økonomi

Projekterne finansieres via eksterne midler. Kommunen kan få dækket cirka 70 % af lønudgiften via tilskud gennem de konkrete projekter, mens den resterende finansiering sker gennem bevilgede midler fra Grøn Trepert.

Beslutning

Ad 1: Godkendt.

Ad 2: Taget til efterretning.

Plancher fra præsentationen vedlægges referatet.

Bilag

Oplæg UKL13.05.2026

Punkt 34: Økonomivurdering pr. 31. marts 2026 - Udvalget for Klima og Landdistrikter

00.32.00-S00-19-26

Forventet sagsgang

UKL, ØK, BY

Anledning

I henhold til Mariagerfjord Kommunes økonomistyringsprincipper for 2026-2029 skal der for de enkelte fagudvalg aflægges økonomivurdering pr. 31. marts 2026 til godkendelse i Byrådet 28. maj 2026.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Byrådet:

1. At den aktuelle økonomivurdering tages til efterretning.
2. At der gives en tillægsbevilling på 1.094 t.kr. vedrørende arealomlægningsindsatsen.

Sagsfremstilling

Hermed præsenteres økonomivurderingen for Udvalget for Klima og Landdistrikter pr. 31. marts 2026.

Økonomivurderingen omfatter først vurdering på driftsområderne og derefter en vurdering på anlæg. Som udgangspunkt er vurderingen lavet på baggrund af forbruget pr. 31. marts - dog er der taget højde for kendte og forventede afvigelser resten af året.

På nuværende tidspunkt forventer vi et samlet forbrug på driften 2.556 t.kr., hvilket giver en afvigelse på 1.171 t.kr. i mindreforbrug i forhold til det korrigerede budget på 3.727 t.kr.

Dertil forventer vi et samlet forbrug på anlæg på 1.800 t.kr., hvilket giver en afvigelse på 2.894 t.kr. i mindreforbrug i forhold til det korrigerede budget på 4.694 t.kr.

Budget-/regnskabsåret 2026 (1.000 kr.)	Forbrug JAN - MAR	Korrigeret budget	Forventet regnskab	Afvigelse ift. korr. Budget*
Klima og Landdistrikter - DRIFT i alt	154	3.727	2.556	1.171
Teknik, Kultur og Klima	154	3.727	2.556	1.171
Klima og Landdistrikter - ANLÆG i alt	-107	4.694	1.800	2.894
Teknik, Kultur og Klima	-107	4.694	1.800	2.894

*+/Grøn = Mindreudgift/merindtægt, -/Rød = merudgift/mindreindtægt

*Afvigelsen er inkl. overførsler fra tidligere år

Økonomivurderingen pr. 31. marts 2026 for Udvalget for Klima og Landdistrikter giver anledning til budgetmæssige ændringer. Der søges om en tillægsbevilling på 1.094 t.kr. vedr. arealomlægningsindsatsen. Tillægsbevilling finansieres af indtægter modtaget fra ordningen "Permanent ekstensivering", jævnfør den politiske behandling i Byrådet 26. marts 2026.

I vedlagte bilag findes en mere detaljeret gennemgang af afvigelserne på områderne.

Beslutning

Indstilles godkendt.

Bilag

Klima og Landdistrikter pr. 31.marts 2026

Punkt 35: Redegørelse for energiindsatser i 2025

82.09.01-K07-1-24

Forventet sagsgang

UKL, ØK, BY

Anledning

Fremlægelse af den årlige energireddegørelse for indsatser og resultater i 2025.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller til Byrådet:

1. At Energireddegørelsen for 2025 tages til efterretning.
2. At besparelsen flyttes fra de berørte driftsbudgetter og tillægges kommunens kassebeholdning.

Sagsfremstilling

Byrådet besluttede i 2022 at intensivere energiindsatsen på bygningsområdet. På baggrund af administrationens anbefaling godkendte Byrådet indstillingen om løbende at optage energilån for 28,2 mio. kr., hvilket finansieres ved driftsbesparelser, som reduceres 1:1 med et års forsinkelse på investeringen.

Det blev endvidere besluttet, på baggrund af en bemærkning fra Udvalget for Klima og Landdistrikter, at der årligt skal fremlægges en energireddegørelse, der viser indsatsernes indflydelse på CO₂-reduktion.

Nærværende rapport er således den tredje energireddegørelse og vedrører aktiviteter i 2025.

Økonomi

Energiindsatsen har i 2025 reduceret driftsudgifterne for de berørte institutioner med 224.000 kr.

Besparelserne fjernes fra driftsbudgetterne og tillægges kommunens kassebeholdning jf. side 6 i bilaget.

Energiinvesteringerne er oprindeligt finansieret gennem optag af lån. De løbende besparelser på driftsudgifterne til bygningerne kan finansiere investeringen.

Beslutning

Indstilles godkendt.

Fraværende: Jens Riise Dalgaard (A)

Bilag

Energireddegørelse 2025

Punkt 36: Orientering om uddeling af Landdistriktsrådets puljemidler

20.00.00-Ø40-2-26

Forventet sagsgang

UKL

Anledning

Orientering om Landdistriktsrådets årlige uddeling af puljemidler til lokale projekter og forsamlingshuse.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Klima og Kultur indstiller til Udvalget for Klima og Landdistrikter

1. At orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Landdistriktsrådets Forsamlingshus- og Projektpulje var åben for ansøgninger fra den 4. marts - 8. april 2026. Landdistriktsrådet modtog 28 ansøgninger fordelt på 20 forskellige lokalområder, hvor der i alt blev søgt for 743.580 kr. Puljen lyder normalt på 400.000 kr., men Landdistriktsrådet traf afgørelse om at gøre brug af en del af Landdistriktsrådets endnu ikke disponerede budget for at efterkomme nogle af de mange gode ansøgninger. Der var enighed blandt rådsmedlemmerne om, at pengene skal "ud at arbejde" og gøre nytte i lokalområderne.

Landdistriktsrådet gennemgik de mange ansøgninger én efter én ved diskussion rundt om bordet. Én af ansøgningerne blev vurderet til administrativt at ligge uden for puljens rammer, mens to ansøgninger lå på kanten af puljens formål. Disse tre ansøgninger, samt to andre, fik afslag. Fem andre ansøgninger fik et mindre beløb end ansøgt og de resterende 18 fik tildelt det ønskede beløb. Der blev uddelt puljemidler for i alt 563.080 kr., jævnfør bilaget.

Beslutning

Taget til efterretning.

Fraværende: Jens Riise Dalgaard (A).

Bilag

LDR pulje, ansøgninger og afgørelser 2026

Punkt 37: Orienteringssager

00.01.00-G01-71-25

Forventet sagsgang

UKL

Anledning

Generel orientering til udvalget.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Udvalget for Klima og Landdistrikter:

1. At orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Herunder orienteres om:

- Eventuel orientering fra udpegede bestyrelsesmedlemmer i relevante råd, institutioner og organisationer
- Landsbypedeller

Beslutning

Der var orientering om:

- Landdistriktsrådets årsmøde d. 19. maj 2026.
- Trepert Kattegat/Skagerak, hvor aktivitetsniveauet er meget lavt pt.
- Landsbypedeller, hvor der er fremlagt et koncept til kvalificering hos Landdistriktsrådet, som bearbejdes yderligere, inden det fremlægges til politisk godkendelse.

Taget til orientering.

Fraværende: Jens Riise Dalgaard. (A)

Punkt 38: Eventuelt

00.01.00-G01-71-25

Forventet sagsgang

UKL

Beslutning

Intet.

Punkt 39: Lukket: Finansiering af investeringer i 2026

07.04.00-P35-5-26

Indstilles godkendt.

Fraværende: Jens Riise Dalgaard (A)

Punkt 40: Lukket: Underskriftsark

85.02.02-G01-2-25

Mødet sluttede kl. 17.40.